

Bakgrunn

Klimaendringene er vår tids største utfordring. Det har vært ytret politisk ønske om at Valdres bør undersøke hvilke klimatiltak vi kan gjennomføre i vår region. På bakgrunn av dette ble det satt ned en arbeidsgruppe bestående av nøkkelpersoner med variert bakgrunn i administrasjonen fra hver av Valdres-kommunene: Vidar Lone Lysnes (Etnedal), Martinus Slangen (Nord Aurdal), Tale Nedberg (Øystre Slidre), Solveig Rønneberg (Vang), Terje Karlsen (Vestre Slidre), Espen Nerødegård (Sør Aurdal) og Tord Bjørnevik (Vestre Slidre). Arbeidet ble ledet av prosjektleder hos Valdres Natur- og Kulturpark.

Representantene hentet inn tall og statistikk fra sin kommune i den hensikt å finne status slik den er i dag. Det ble gjennomgått blant annet gjeldende klimaplaner, arealsaker der det er gitt dispensasjon, kjøretøy kommunen disponerer osv.

Oppland fylkeskommune sin klimaplan med tilhørende klimaregnskap ble brukt som grunnlag for videre arbeid. Et utdrag av denne som viser tall for kommunene i Valdres følger vedlagt dette notatet.

På bakgrunn av klimaregnskapet til Oppland, valgte vi å fokusere på 3 hovedtemaer; transport, landbruk og arealforvaltning. Det ble gjennomført 2 arbeidsmøter og en workshop sammen med Valdresrådet der problemer og tiltak ble diskutert med hensyn til en ønsket slutttilstand.

Funn

Transport

Vi må se tilbudet til fastboende i sammenheng med behovet hos fritidsboligeierne. Dette gjelder flere av funksjonene innenfor transport:

- Buss (lengre distanser i hovedsak, eksempelvis til Hamar - IFK)
- Knutepunkter for buss med leiebil videre evt shuttle
- Kombinasjon vare-persontransport: utvidet mulighet for små bedrifter
- Ladepunkter strategisk plassert rundt om i Valdres, minimum hos kommune-adm.

Landbruk

Det største utslippet innenfor landbruket skyldes dyrene i seg selv. Vi har valgt å fokusere på de faktorene innenfor landbruk der hvor vi har mulighet til forbedring uten nødvendigvis å redusere antall dyr:

- Bidra til at det gjennomføres makeskifter for å rasjonalisere drift og transport
- Åpne opp for fradeling og salg av jord i stedet for leiejord
- Bidra til kursing og opplæring for å få bedre agronomi
- Bidra til og følge opp at det drives aktivt skogbruk
- Etterspørre endring av rammebetingelser – produsere grønnsaker i Valdres
- Holdningskampanjer rettet mot forbrukeren

Arealforvaltning

Dette temaet ble også nevnt under landbruk og transport – det må legges til rette og planlegges på nye måter slik at klimatiltak muliggjøres. I vårt distrikt er det i stor grad omdisponering av areal til hyttebygging som er aktuelt. Hyttebygging er veldig aktuelt siden brukerne belaster klima lokalt når de er på besøk, tiltak i Valdres bør derfor også ha effekt på besøkende i vår region.

- Legge til rette for og kreve sortering av avfall på fritidsboliger
- Stimulere til at hytter leies ut for økt bruk
- Bidra til at man kan reise til hytta kollektivt for å redusere trafikk på veiene
- Forbud mot omdisponering av myr
- Oversette omdisponering til utslipp av CO2 i forkant av kommunale vedtak.
- Felles ressurs i Valdreskommunene som arbeider med klima i arealplanlegging – gjennomføre klimaregnskap i forkant av vedtak i arealsaker.

Konklusjon

Nettverket har kommet et stykke på vei. Vi har identifisert hovedtemaene og utarbeidet noen tiltak vi kan arbeide videre med. Nettverket trenger mer tid til å operasjonalisere tiltakene og fordele ansvar og tidspunkt for gjennomføring. Ønsket slutttilstand må innarbeides i alle de 6 kommunestyrene slik at arbeidet settes på dagsorden. Nettverksmidler kan søkes som tidligere med inntil 25 000kr per kommune.

En dedikert ressurs som kan arbeide fullt med dette på vegne av alle kommunene anser vi som en nødvendighet for å lykkes. Denne stillingen bør være på administrativt nivå og arbeide slik som VGIS samarbeidet fungerer i dag. Ved å gjennomføre klimaregnskap på eksempelvis et omsøkt arealtiltak, vil beslutningstagerne få et styrket beslutningsgrunnlag og gis mulighet til å ta riktige valg med tanke på klima. Lønnsmidler til en slik ressurs vil kunne dekkes av klimasats-midler med inntil 50%.

Kommunene kan stille krav i sine anbud og innkjøpsprosesser for å stimulere leverandørene til å til mer klimavennlige løsninger. Valdres har etablerte rutiner for innkjøp/anbud med en egen innkjøpsansvarlig. Nettverksarbeidet bør derfor samarbeide med innkjøpsansvarlig for å identifisere mulige løsninger på et tidlig stadium.

Vi anbefaler derfor følgende:

1. det søkes midler fra Klimasats til en stillingsressurs Klimarådgiver Valdres
2. det søkes nettverksmidler 150 000kr

Arbeid i nettverket for 2020

- få på plass ladere til el-bil i hver kommune-adm
- inngå samarbeid med Jordskifteretten om infokampanje for jordskifte
- følge opp planting og skogskjøtsel
- operasjonalisere de øvrige tiltakene
- samarbeide med innkjøpsansvarlig i Valdres